

Barcelona 30 Maig 1924

L'Esquella de la Torratxa

Any XLVII
Nº 2360

COSTUMS XINES

Com s'en van a fora els rics així que la calor comença a picar.

Carquinyolis Berenguer

CALDAS DE MONTBUY

“LA CONFIANZA” Confiteria i Pastisseria

Els Carquinyolis Berenguer es vénen en totes les bones pastisseries de Catalunya

Resseguiu el món sencê,
companyies, monopolis,
i en lloc hi ha carquinyolis
com els de *Cân Berengué*.

Són fets exquisidament
i el que els tasti una vegada
durà sempre al pensament
aquella dolçor sagrada.

BICICLETES
Motos
Accesoris i Sports
SANROMA
Balmes, 62 - Teléfon 1445 A - BARCELONA

ANTONI LÓPEZ IMPRESSOR

TREBALLS COMERCIALS DE TOTA CLASSE
EDICIONS ESPECIALS DE GRAN LUXE, ETC.

Olm, 8, Interior

BARCELONA

LA NOVEL·LA ESTRANGERA

PUBLICACIÓ QUINZENAL

ES VEN PER TOT ARREU

Preu:

50 cts.

SU PESO aumentará rápidamente tomando

Arrenolecitina

Reconstituyente granulado

Vigoriza, da vida y bienestar

Venta en centros de específicos y farmacias

DEPOSITO: Conde del Asalto n.º 68, Farmacia

El famós equip de professionals anglesos

Birmingham

lluitarà amb el

C. D. Europa

diumenge dia primer de juny a les 5 i mitja tarda

Camp de l'Europa

Servei d'autobussos desde la plaça de Catalunya al camp de joc

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

Douglas, triomfant

A les nou i mitja del dilluns corriem, però com unes criatures, darrera del cotxe d'En Douglas Fairbanks i de la Mary Pickford. Corriem com ho féiem quan la nostra joventut, acompanyant an els cabdills de les nostres multituds. Corriem, amb una joia que feia temps que no havíem sentit barrejats amb la gentada senzilla, al costat de noies roses, de mamàs tenyides, de dispeseres mudades, de mecanò-

grafes que farien tard a la màquina, d'alguna entretinguda que encara no s'havia anat a dormir, de xicotes riques que portaven l'auto darrera, però que també volien anar a peu i córrer, i, ademés, nois «bien», senyors graves, que a l'últim anaven a conèixer a la parella que els treu de casa a la nit, amb la dona i els nois, el «corrido» habitual dels *cines*, i altres senyors que varen creure necessari rebre amb entusiasme indescriptible an En Douglas i a la Mary.

Quina gentada! Ningú va fer crides, ningú va posar cartells, ningú ens va dir aneu-hi!, però anàrem milers a rebre'ls, i fóren per dotzenes les corones, i per centenars les noies, que de puntetes saludaven amb les mans, i amb els mocadors, i cridaven visques i enviaven petons.

Mai hem comprès el prestigi del *cine*, i l'enlluernament que produeixen els artistes del *cine* com davant de la gentada que aclamava an En Douglas i la Mary.

IMPRUDÈNCIA

—Noi, no m'estiris la cua que la porto postissa.

ECONOMIA

—Aquest vespre t'espero al te de l'Hotel.
—Impossible. El «papá» ens el fa pendre a casa perquè ens surt més baratet.

DESENGANY

—Quin dia s'abaixaran els queviures?
—El dia que ens decidim a no menjar?

Constatarem que En Douglas és més moreno que al *cine*. Té una morenor de gitano, de minyó de mar i d'hereu de pagès. Amb una barretina i un clavell a l'orella, tindria a cada hostel l'hostalera, a cada masia la masovera guapa, a cada poble se'l disputarien les pubilles més riques i més guapes. De ianqui ja ho sembla, i ja ho és, naturalment, però fa l'efecte d'un ianqui del mediterrani, amb ulls de francès, pell d'espanyol, boca d'italià i dents de moro. Si hagués viscut segles enrera, la seva fama s'hauria enganxat an alguna cançó popular que ara cantaríem.

Mary Pickford, també es més rossa que al *cine*. Té una rossor de viatgera de sud-exprés, d'actriu misteriosa, de senyoreta anglesa que ens fa recordar les il·lustracions dels *Magazines*. En canvi ni En Douglas sembla tan alt, ni Mary Pickford tan petita. En Douglas es deu posar talons reforçats i Mary se'ls deu treure. Però la parella llegendària, la parella que sembla símbol de la parella humana, ell fort, ella fràgil; ell sapat, ella prima; ell bru, ella rossa, es fa ostensible sense necessitat d'argument cinematogràfic, només que mostrant-se des del balcó del Ritz. Semblaven uns reis poemàtics, ell, un rei una mica bàrbar, ella, una reina de balada. Un va fer un xistu: Semblen Otelo i Desdémona.

Primer En Maciste. Després En Polo. Ara En Douglas Fairbanks i Mary Pickford. No ens queixarem per manca de visites famoses. No es queixaran tampoc les visites de les recepcions que se'ls hi fan. Mai, ni en *Robín dels boscos*, ha vist En Douglas tanta gent darrera d'ell com el dilluns. Ningú, tampoc, podrà dubtar dels sentiments cinematogràfics de Barcelona.

PARADOX

Petita guerra civil

.....
 .....
 .....
 .....
 .....

Una petita aclaració: Nosaltres tenim un poeta que es diu Valeri de cognom, i Lluís de nom de pila. Ademés, el Valery francès, ultra anomenar-se Paul, s'escriu amb i grega. Són les úniques coses en que es diferencia el nostre Valeri de l'altre Valery.

Tancada l'aclaració, tornem a descriure la guerra

civil. En Paul Valery, arribà el dijous a la nit. La Mancomunitat el va anar a rebre; la gent de lletres també. La Mancomunitat va donar una nota, en la qual no es feia al·lusió a cap dels escriptors, i aquests, en la nota que donaren a la premsa, eliminaren a la Mancomunitat.

En Paul Valery el divendres donà una conferència a la Mancomunitat. Alguns senyors francesos, dos cònsuls, el rector de la Universitat i un parell de diputats provincials. Cap escriptor. Cap poeta. El dissabte, En Paul Valery donà una altra conferència a l'«Ateneu». Ple a vessar. Tots els escriptors. Tots els poetes. Cap diputat provincial.

Els escriptors donaren un banquet an En Paul Valery de confraternitat literària. En Paul Valery resulta ésser de Cete; és a dir, provençal.

Aquesta vegada han guanyat els escriptors.

Rusiñol, fill adoptiu de Jàtiva

Nostre gran Rusiñol, l'etern rodamón, que tan aviat es troba a Roma com a Aranjuez, com a Caldetes, com a la India, com a la Rambla del Mig, va molt sovint a Jàtiva a pintar-hi teles d'aquelles que sols ell sap pintar.

Jàtiva té un paisatge propi que li agrada sempre an En Rusiñol. Es per això que En Rusiñol passa llargues temporades a Jàtiva.

La gent d'aquell poble tan simpàtic, que també es força simpàtica, vol al mestre com si els fos cosa pròpia, com si formés part — motiu ornamental vivent — del patrimoni artístic de Jàtiva.

I veient-lo — veient-lo viure i veient-lo pintar — han après a admirar-lo, i sentint-lo — sentint-lo riure (aquell riure únic d'En Rusiñol!) i sentint-lo parlar — han après a estimar-lo.

I Jàtiva ha decidit anomenar-lo fill adoptiu. I han fet les grans festasses per tal d'honorar-lo com mereix, i ha rebut totes les consagracions corals i totes les consagracions oficials de la gent d'aquella terra, meravellada per la figura de l'artista eximi.

Nosaltres, que ja fa temps que l'hem anomenat fill adoptiu i fill il·lustre de tots els pobles del món fins de Getafe, on vivia aquell inoblidable «Silverio Lanza» que tenia un cap tan «rusiñolesc», ens en alegrem de lo que li han fet a Jàtiva.

Els pobles deuen honorar als seus artistes, no sols els que en siguin fills materials d'ells, sinó també dels que en són fills espirituals.

No cal dir que Rusiñol, pintant els seus paisatges, ha fet més per Jàtiva que tots els diputats a Corts del districte junts. Aquests, tot lo més, hauran fet alguna carretera o algun pont per anar al poble del costat. En Rusiñol ha fet més: ha fet totes les carreteres i tots els ponts que porten, a cavall de l'esperit, a tot arreu.

LLEGINT EL DIARI

—Veig que el nostre país encara és el més tranquil i salat del món. Que per molts anys!

Un xino manso

Quan es diu d'un xino: *és un xino manso*, es ve a significar palesament que es tracta d'una excepció. I si un xino manso és una excepció entre els xinos vol dir que els demés són turbulents, escandalosos i autoritaris.

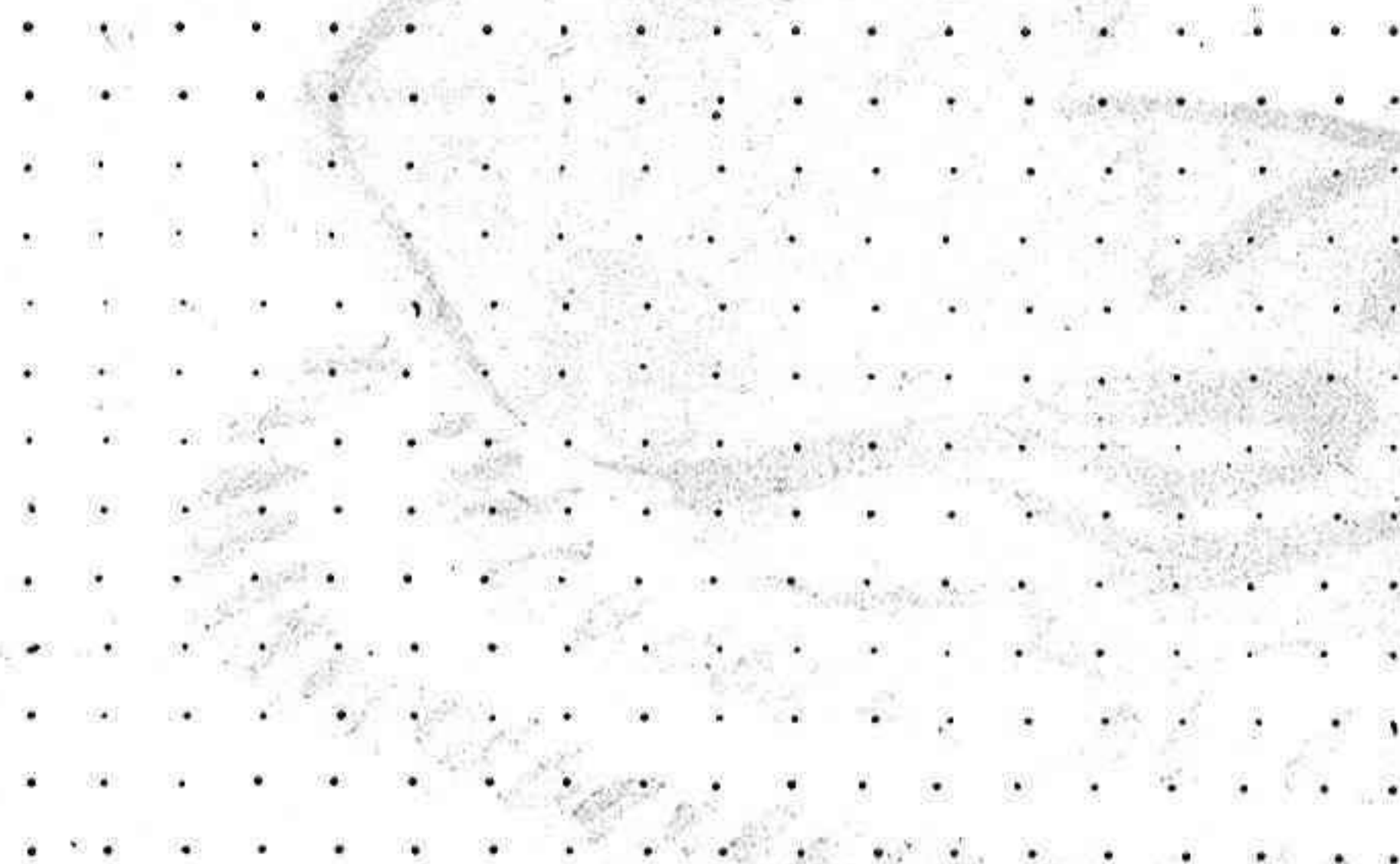
A Pequín fins ara havien sigut feliços, perquè l'autoritat màxima—ens referim a l'autoritat civil—anava a càrrec d'un xino manso. Era tranquil, pacífic—pacífic malgrat el seu nom: Lao-Yank-Kin, que vol venir a dir: *Sóc el llamp terrible, espantós i mortal de la guerra i per tot arreu on passo deixo més malediccions que estrelles hi han al cel en les nits de Primavera*, nom que ha adoptat, reduint-lo i canviant-lo un xic una agència de transports d'un país llunyà:

*El rayo soy,
donde me llaman voy...*

Doncs bé, aquest xino manso, que tot s'ho gastava en ulleres d'armaçó de carei i en barrets hongos, s'ha tornat empipador, cridaire, estúpid, i és capaç de fer la... santíssima a tots els xinos de Pequín, els mansos i els que no són mansos. Això s'ha degut a que s'ha traduït al japonès una obra lírica d'un tal Millán, anomenada *El Dictador*. Veu's aquí un fragment, el de la carta, que ja canten totes les raspes de Pequín:

*Nkhjmho
fbhkka
mfgk
kkkkkkkhkk
iiii! (1)*

Des de que ha sentit aquesta musica el xino manso Lao-Yank-Kin — *El rayo soy etcètera, etcètera...* — se'ns ha tornat més boig que una cabra.

(1) Perquè el lector ho entengui millor substituïm els caràcters japonesos per llatins.

ROMEA

Ens hem quedat altament sorpresos davant l'actuació d'aquests *Ballets romàntics russos*. S'hi ha d'anar amb compte a posar noms a les coses Romàntics, per què, aquests ballets? Russos, per què? Nosaltres no hi hem sabut veure cap de les dues coses.

Perquè per romanticisme no es deu entendre un ballet d'ambient venecià—la Venècia del XVIII, avui de moda—a base d'arlequins, pierrots i demés màscares. Ni el ball acrobàtic d'un mariner, que ens feu l'efecte d'un *garrotín* traduït al rus. Ni les evolucions d'una amaçona per gentil que sigui l'amaçona.

Ni és musica russa la de Drigo—l'autor d'*Els milions d'Arlequí*—malgrat haver nascut a Rússia aquest music. Un exemple, perquè se'ns entengui millor: són musics espanyols Albéniz, Granados (el pare, mort), Falla. Però no ho és el senyor Guerrero, music d'una certa boga entre criades de servei, croupiers i cirabotes.

De manera que el italianitzat Drigo no és un music rus. En canvi ho són, per essència i potència, Moussourgsky, Rimski Korsakov, Borodine ..

Aquest espectacle, que a Madrid es van empassar al «Real», nosaltres no ens l'havem empassat al «Romea» Ens ha semblat un espectacle de *music-hall* de segon orde, però no d'un teatre de primera.

BARCELONA

Al «Barcelona» la companyia Puga ha estrenat una comèdia, *La casa de Pilatos*, del senyor J. J. Lorente. Coneixem altres obres d'aquest senyor: *El madrigal de la cumbre*, *La pena de los viejos*, i no ereiem que pugui arribar a ésser un bon comediògraf. No ho creiem perquè en aquesta última obra s'observen els mateixos defectes que en les primeres: un conflicte fals, de cartró, de «novela corta»—aquesta funesta «novela corta» que ha tingut la virtut d'idiotitzar a tota una generació—i un llenguatge artificios, llibresc, retòric i més d'una vegada cursi.

A CAL BARBER

—No sé què em passa, però això de deixar-me tallar la cua em sembla que em portarà desgràcia.

ELS ÍDOLS DEL PÚBLIC
Mary Pickford i Douglas Fairbanks, en el seu pas per Hong Kong
(Apunt del natural).

El teatre, senyor Lorente, ha d'ésser una cosa més profunda i no una coseta per a passar l'estona.

COMEDIA

Una obra d'un autor novell: Fidel Grifol, però en el que s'adverteix una facilitat discretíssima en el dialogar i uns tocs d'oportú humorisme. Aquest últim sàinet d'En Fide! Grifol, *El moble de luxe*, demostra un notable avenç en el seu autor. La interpretació molt acurada, com sempre passa en aquesta casa.

PER A ACABAR

Al «Tívoli» s'havia d'estrenar *La conspiración*, obra d'autors novells, però no per novells menys dignes de respecte, escrita expressament per al tenor Emili Vendrell, i que l'Emili Vendrell—després d'enterat de l'obra, com se suposa—havia acceptat. Però a última hora l'Emili Vendrell es va adonar de que l'obra, qual acció es juga en una època pretèrita, tenia un *fox-trot*. I es va negar a cantar-la, segons diuen. Això, de totes maneres, ho havia d'haver vist abans El ritme de *fox-trot* no és tan intrincat per a passar despercebut. I ademés, per aquest escrúpol, que ens sembla molt respectable, també s'hauria de negar a cantar *Los Gavilanes*, obra qual acció es juga en una època pretèrita i en la que hi ha més d'un *fox-trot*.

El passat dissabte es donà un banquet a l'intel·ligent i voluntariós actor Josep Claramunt, del teatre de la «Comedia» Al banquet hi assistiren unes seixanta o setanta persones—i se'n hi adheriren moltes més: l'Ignaci Iglesias, la Josefina Tapias, En Ballester—entre les que hi havia una nodrida representació de les nostres lletres: En Puig i Ferrer, En Bertrana, En Pujulá i Vallés, el mestre Cassadó, l'Avell Artís, En Lluís Capdevila, l'Anfós Maseras, l'Ollé Bertrán, En Víctor Mora i molts altres. Hi hagué els indispensables discursos i una bona alegria.

Bob

Barcelona - Newcastle.

Els dos partits que han tancat la quinzena anglesa del *Barcelona* no han deixat, certament, entre nosaltres una gran impressió.

On era el *Newcastle* i on el *Barcelona*? Aquesta pregunta ens férem dissabte i repetirem diumenge. Perquè si el primer no ens recordà en cap moment aquell xamós *Newcastle* que ens visità fa tres anys, tampoc el *Barcelona*, principalment en el primer partit, va mostrar-se com un equip perillós.

La característica del primer partit fou la manca absoluta d'entusiasme posat en lluita, que determinà un avorriment complet en el públic, que sortí tingué d'En Plattko que l'entusiasmà un xic amb una sèrie de jugades colossals.

El de diumenge, sense ésser de la categoria dels memorables, fou altre cosa, degut a que uns i altres mostraren més desitjos de conquerir la victòria, per la que posaren a contribució llur entusiasme els de casa, i llur major ciència els del *Newcastle*, que sortiren triomfadors per la mínima diferència Però... aquell *Newcastle*!... Aquell *Barcelona*!...

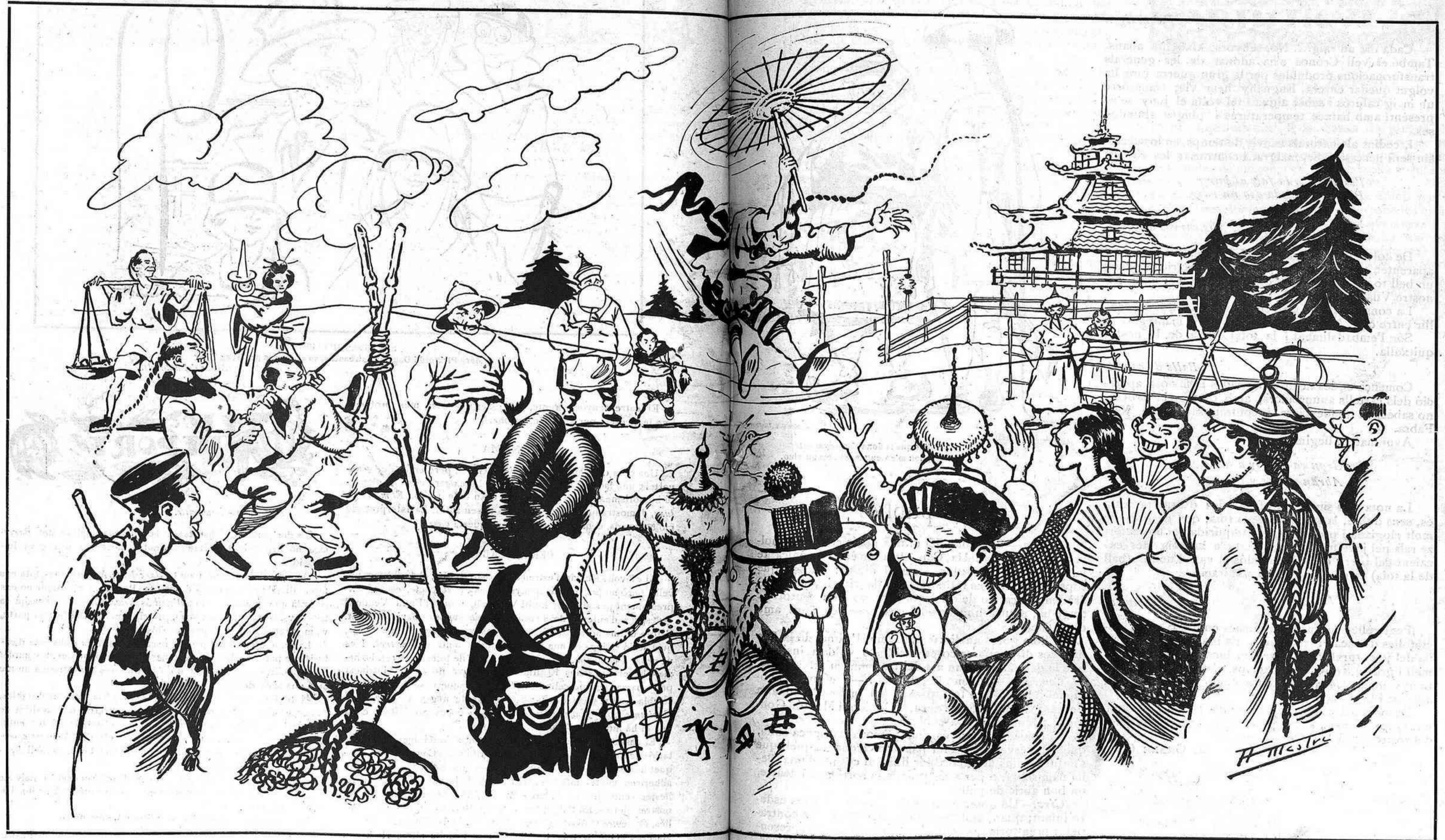
Es distingiren pels anglesos, En Cowan i Spencer, i pels de casa, en primer lloc, En Plattko, i en segon terme En Sancho, Torralba i Vinyals.

Els senyors Comorera i Vela, arbitrant, compliren.

FERRAN

PASSANT ALAMBRE

Els xinos són els millors equilibristes del món però a vegades també perden l'equilibri.

ESTIUENQUES

Pel maig...

Cada dia un raig?... No, senyors; això era abans. També el vell Cronos s'ha adonat de les generals transformacions produïdes per la gran guerra i no ha volgut quedar enrera. Enguany hem vist transcórrer un maig calurós i sense aigua i tal volta el juny se'ns presenti amb baixes temperatures i pluges abundoses.

I, cedint als naturals canvis de temps, en lo successiu serà necessari dir, malgrat i contrariar les ritmes:

*Pel maig... la falç al puny
Pel juny... cada dia un raig*

Els carros del gelat

De color groc i vermell, amb ornaments de metall, aparenten talment diminuts tramvies elèctrics i donen un bell to als típics barris de la ciutat, tan lloats pel nostre Vilanova.

La consumació de cinc cèntims, dóna dret a escollir entre cafè, horxata, maduixa o el ric mantegat.

Són l'embadaliment i la total ruïna de la nostra quitxalla.

Balls de carrer

Comença en les nostres barriades la famosa aparició dels cartells anunciadors, amb ortografia pròpia, no sabem si tendenciosa i contraposada a la d'En Fabra.

Avui mateix llegim aquest:

*Gran va y le oy a las 9
Abran ramos y toja.*

La nota més simpàtica i folklòrica d'aquesta festa és, sens dubte, la subhasta de la toia, que després de molt elogiada i pregonada, és adquirida per uns catorze rals pel jove més galan i oferta a la noia més escaient del barri, dansant ambdós el vals d'honor (ball de la toia) en mig de general admiració.

L'envelat

Penjarelles de llustrina, musica confusa, pols, esclafolles de cacau i trepitjades. És inevitable l'arribada del jove rural, d'entressenyas inconfundibles: vermell i grassó, trajo de mig temps, clavell a la solapa, punys massa sortits, corbata color de rosa, capell aplanat i tirat endarrera.

Després del vals dansat amb tota la bona fe amb una raspa macissa, s'eixuga amb el mocador la suor del rostre i la pols de les sabates.

M. GRANÉ CIVIL

EL MATRIMONI

—I dius que la dona t'ha enganyat?
—Sí, noi: m'ha enganyat com un xino.

Els públics

Drama.—El públic del drama no és cosa amb molta dosi d'intel·ligència. Cap altra facècia escènica té tants fervents adoradors com el drama; l'home que cospa les múltiples intimitats del llagrimaig, mai podrà amistançar-se de quelcom que no faci sentir de tragèdia; aquest home tindrà que témer el riure amb estridència.

Si hom gosés analitzar el drama, l'home de la fidelitat vos diria quatre coses barbres o voldria insinuar que la dramàtica és un art del tot immaculat.

Comèdia.—Jo aixo la comèdia...—deia una senyora mal parlada que feia passar pel mateix caminal a Bernard Shaw i Muñoz Seca, a Goldoni i Melitón González, a Molière i qualsevol altre.

La comèdia d'avui és una personalitat poca-solta, que sols serveix per a fer passar l'estona a aquell que s'enfunda dins la butaca per lluir, al costat d'una bella damisella, o per a mostrar, a la sortida del teatre, un bon abric de pells.

Circ.—Un home corprès de serietat, a voltes esdevé infant; quan, amb un no-res, aquesta petita contrarietat pren forma, s'esplaien els sentits en la representació del circ, ço és: l'orquestra eternida de valsos, els clowns, uns cavalls tot espatlles, l'home fort, el gos llanut, etc.

L'infant tot és cor i el circ és un espectacle per al cor.

Cinema.—Pel que atany a aquesta modalitat ben poc rastre deixarem. Així com el circ és un espectacle fet a la mida del cor, el cinema és una emboirada emoció per als ulls que s'esgargamella per a arribar fins a l'ànima, sens aconseguir-ho.

Hom veu amb gust un film com podria veure les feres del Parc o qualsevol vulgaritat ciutadana. El dia que critiquem el cinema, o de grat o per força, la generació nostra no ignorarà, dins la sala a les fosques, el film elogiabile i el film nul·litat. Almenys no farem cas dels cartells ajocats modernament per tots els indrets bèl·lics en publicitat.

Cuplet.—Una estranya munió d'adoratrius de música per a pianola i gramòfon amb soroll de llauna; públic tenebrós, impossible de definir i bon tros esprimatxat que riu i plora, que tindria que plorar i riure.

Espectacles d'Art.—«París guarda cent mil subjectes que pretenen menar el gust del món. Veritablement no en trobaríeu tres mil que s'esforcessin per anar a veure, sense snobisme, una bella cosa.» Això deia, de París, en una revista quinzenal, un bon crític de l'art dins l'escenari. A nosaltres sols ens resta dir que tots, menys pocs, proclamem escandalosament en a escena un art de concepció afemellada i alhora ímid.—FELIU DEDEU

SEQUEDAT—FORA BUNYOLS

A AMÈRICA MANCA GENT

Es veu que amb això de la manca de pluges l'art hi pateix tant com els camps de blat i les vinyes, perquè les exposicions es ressequen també que és un matament, abans de néixer, i un hom no troba a qui fer-li una casaca, ni buscant lo amb un fanalet.

La darrera setmana havem donat un tomb per les «galerías» barcelonines i les havem trobades el mateix que fa quinze dies; només a les «Layetanas» i a la «Pinacoteca hi ha quelcom de nou, i encara les novetats de les «Layetanas» es cauen de velles, car consisteixen en sis obres del gloriós mestre En Marian Fortuny, entre aquarel·les, dibuixos i olis. Vés qui s'atreveix a fer-hi brometa amb l'il·lustre fill de Reus, qui, segons En Verdaguer, pastava els colors amb la llum del sol! Ni somniar-ho! Rétre-li acatament, i prou.

LA CUA DEL XINO

—I tu creus que podem viure sense cua?

—Home, tantes coses ens han tallat i hem seguit tan fresquets!

En canvi amb l'Alsina que s'exposa a rebre a «La l'inacoteca, sí que se n'hi podria fer de brometa; però el xicot és tan senzill, tan ingenu i tan jove, que no s'ho mereix, francament.

I demés, ens presenta unes *Mimoses mimades* de debò, és a d'r, pintades amb tota cura, i unes *Camelias* que no sé perquè em recorden aquella famosa dama francesa que se'n posava a tot arreu. Es tracta, doncs, d'un xicot que està ben orientat i que anirà fent, encara que avui vagi una mica coix.

*
**

Segons n'han dit s'està constituint a Barcelona la *pinya* del bon gust, formada per gent de braó que es proposa clavar *pinya* seca a totes les obres d'art dolentes que enlletgeixen la via pública, fins a lograr que les tanquin al quarto dels mals endressos.

Ai la mare! si que s'armarà un bon bullit! Ja sé qui seran les tres primeres coses que els hi tocarà el rebre, de repartir-se les pinyes anunciades amb veritable justícia.

Primer.—El monument (sic) al gran actor Iscle Soler.

Segon.—Al padró de la Sardana, de la plaça de Tetuán, i

Tercer.—El *decorat* de la Font del Carrer de la Cucurulla. En veritat us dic, que si la *pinya* comença per tan bones obres mereixen l'agraïment de tots els barcelonins, els quals es sentiran disposats a ajudar-la en cos i ànima; perquè mireu que n'hi ha de coses lletges a Barcelona, començant pel monument d'En «Pitarra» i acabant per la pedrera del Passeig de Gràcia!

*
**

L'Amèrica es veu que té pels nostres artistes una força atractiva de primera; cada dia sentim dir de nous pintors que se'n van cap a les terres colombianes per a pintar la cigonya a la senyora fortuna i fer-li afluir la mosca.

I fan bé, ja que per aquí fa temps que no passa un *alma*.

Cal, però, que es recordin d'En Coll, el famós escultor del grup *Amèrica* ofert inútilment als nord-americans i del malhaurat Graner.

A Amèrica, com aquí, no és or tot el que llu.

C. ARBÓ

Un gran incendi cremà els tallers de «El Vulcano» als 90 anys d'existència.

Els bombers, aquest cos que lluita amb material dolent i gastat i que costa tantes mils pessetes a la ciutat, no podia combatre l'incendi, doncs reventaven les mangueres i el públic llençava malediccions contra els vells regidors, que mereixen de retop l'estigma més abominable.

Tota la barriada de la obrera Barceloneta anà a prestà servei,

això honora al barri netament obrer, i com lleons apagaven el foc

El rei i En Primo hi anaren, i es convenceren del material pèssim, que ha costat una fortuna a Barcelona...

Veritablement, ens causà profund dolor i amb tota tristesa ho confessem

◇◇

El ple dels mandarins que «mandarineixen» aquest beneït recó del Celest Imperi, s'ha reunit.

Han pres possessió quinze nous mandarins, que encara porten cua. Presidí Ben Kam Chin (la Flor Mística del Capvespre), que va fer un discurs parlant de les cases de canya, del te i de les ombrel·les.

Es va discutir el pressupost per què es regirà el mandarinat de l'alegre ciutat de Kioto, i tothom va trobar-lo alhora, per tractar-se d'un pressupost fet per xinos.

D'aquesta feta diuen que Kioto anirà tan bé.

◇◇

Confuci deia:

«Si vols estar ben servit,

fes-te tu mateix el llit.»

Li Tu Xeu (l'Hereu Petit del Lotus Melangiós) emperador que fou de Xina, no sabia fer-se el lilit. Com que els mandarins i *samurais* que li feien tampoc en sabien, resultà que Li Tu Xeu (l'Hereu Petit del Lotus Melangiós) dormia a la palla.

I el pobre poble xino, sobretot el de Kioto, també.

◇◇

D'ensà que a Xina manen els tradicionalistes s'ha tornat a extendre, entre nosaltres, l'ús de la cua, que com tothom sap anava abolint-se.

No deixa d'alegrar-nos, perquè els xinos són els únics homes del món que porten cua. Es a dir, no. Segons l'Acadèmia d'Ciències Naturals de Hong Kong també a Espanya (Europa) hi ha una classe d'homes que porten cua: els *toreros*.

Així, doncs, sols la remota Espanya pot presumir d'assemblar-se al nostre civilitzat Imperi.

◇◇

Un escriptor molt dolent, que té la mania d'escriure elogis a totes les «geishas» més arrebutades, ha sigut condemnat pels tribunals imperials a un reguitzell d'anys de presiri.

Si fessin lo mateix amb tots els escriptors dolents, aviat no en quedaria a Xina ni un al carrer.

◇◇

Nostres donetes, menudes i grogues com canaris, també podran votar.

Ha pres l'acord, que l'aprovà desseguida la més alta investidura Imperial, el *samurai* Chin Chim Chime (l'Enamorat del Cel Blau de les Nits d'Istiu).

Sembla que això obeeix a la influència perniciosa d'Occident.

Creiem fermament que nostres donetes, menudes i grogues com canaris, no arribaran a votar mai.

Com podran acostumar-se als «vots» si caminen a saltirons com els pardals.

◇◇

Un periòdic quinzenal català humorístic d'Olot, titulat *Pessigolles*, ha suspès temporalment la seva publicació.

Donant-ne compte, diu que no estan disposats a que els hi busquin les «pessigolles».

◇◇

Al Foment del Treball Nacional un senyor va donar fa dies una conferència, parlant de la camisa. «Els orígens de la camisa». «La camisa a través dels temps». «L'evolució dels punys de camisa».

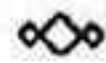

REFRANER XINO

Arri, arri tatanet,
que anirem a tort i a dret,
si no ensopegues.

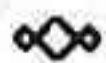
El que té de mirar aquest senyor és que no li aixequin a ell la camisa.

Ni a nosaltres.

Mary Pickfort i Douglas Fairbanks, els dos simpàtics artistes de la pantalla, han conquerit a nostra ciutat grans simpaties.

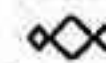
Ell torna folles a les dones amb la seva movilitat i amb la seva rialleta. Ella torna folls als homes amb allò que és *la muñeca del mundo*.

De cop i volta *La conspiración*, que s'anunciava al «Tívoli», ha deixat d'existir. Per què? Misteri. Segurament fou descoberta a temps i pogué ofegar-se.

Fins ara sembla que no hi ha hagut cap fusellament, perquè ni de la lletra ni de la música ningú pot dir, per desconèixer-les, que fossin fusellades, ni tan sols fusellables.

Sembla que *La conspiración* anava contra el públic.

**Aquest número ha passat per la prèvia
censura militar**

Impremta «La Campana» i «L'Esquella» :: Olm, 8.—Barcelona

FESTES
DE
Maig i Juny
DE
1924

Futbol - Curses de cavalls - Boxa
Teatre de la Naturalesa al Parc de
Montjuich - Sardanes - Festivals
infantils - Espectacles extraordinaris
en tots els teatres - Focs artificials
:: Festes marítimes, etc., etc. ::

TOTHOM
A
BARCELONA

Tanmateix això de la FRATINOLA és una revolució. Als llocs que fa música la FRATINOLA ja poden estar segurs de que tot són empentes. I la prova és que la casa WERNER, que té els magatzems a la Ronda de la Universitat, núm 31, telèfon 1474 A, es veu agoviada de tantes demandes.

La Radiotelefonía

al alcance de todos

por IRWANG

Traducción de N. Aguilar Muñoz

Un tomo cartoné.

Pesetas 5

MODELOS, DIMENSIONES Y CROQUIS PARA LA CONSTRUCCIÓN Y MONTAJE DE LOS APARATOS RECEPTORES DE LAS ONDAS EMITIDAS POR LAS MÁS IMPORTANTES ESTACIONES EMISORAS DE EUROPA

España. Guías Calpe LEVANTE

Provincias valencianas y murcianas

Un tomo tela con 21 planos.

Pesetas 25

Colección Diamante

Obras de los más notables escritores nacionales y extranjeros,
van publicados 125 tomos a Pesetas 0'60 cada tomo

1. de Campoamor. Doloras, 1. ^a serie.	85. José Estremera. Fábula.	64. Alfonso Karr. Buscar tres pies al gato.	100. Novelas picarescas. Lazarillo de Tormes y Rinconete y Cortadillo.
2. — Doloras, 2. ^a serie.	86. E. Pardo Bazán. Novelas cortas.	65. Francisco Pi y Arsuaga. El Cid Campeador.	101. J. León Pagano. La balada de los sueños.
3. — Humoradas y cantares.	87. E. Fernández Vaamonde. Cuentos amorosos.	66. Vital Aza. Pamplinas.	102. A. Guerra. Polvo del camino.
4. — Pequeños poemas, 1. ^a serie	88. E. Pardo Bazán. Hombres y mujeres de antaño.	67. A. Peña y Gofí. Río revuelto.	103. Camilo Castello Branco. María Moisés.
5. — Pequeños poemas, 2. ^a serie	89. J. de Burgos. Cuentos, cantares y chascarrillos.	68. E. Gómez Carrillo. Tristes idilios.	104. Graella Deledda. Cuentos de la Cerdeña.
6. — Pequeños poemas, 3. ^a serie	90. E. Pardo Bazán. Vida contemporánea.	69. Nicolás Estévez. Calandracas.	105. Antología taurina
7. — Colón, poema.	91. } Jacinto Laballa. Novelas inti-	70. V. Blasco Ibáñez. A la sombra de la higuera.	106. Manuel Carretero. La espuma de Venus.
8. — Drama Universal, poema, primer tomo	92. } mas.	71. A. Dumas, hijo. La Dama de las Camelias.	107. Federico Rahola. Los ingleses vistos por un latino.
9. — Drama Universal, poema, segundotomo.	93. Fr. ^a Sarasate de Mena. Cuentos vascongados.	72. J. M. Bartrina. Versos y prosa.	108. Eça de Queiroz. La nodriza.
10. — El Licenciado Torralba.	94. F. Pi y Margall. Diálogos y artículos.	73. F. Barado. En la brecha.	109. A. de Chamisso. Pedro Schlemihl ó el hombre que ha perdido su sombra.
11. — Poesías y Fábula, 1. ^a serie	95. Charles de Bernard. La casa de los amantes.	74. Luis Taboada. Notas alegres.	110. M. Sarmento. Así.
12. — Poesías y Fábula, 2. ^a serie	96. Eugenio Sue. La Condesa de Lagarde.	75. Xavier de Montepin. La señorita Tormenta.	111. Felipe Trigo. A todo honor.
13. E. Pérez Escribá. Fortuna.	97. R. Altamira. Novelitas y cuentos.	76. A. Zozaya. De carne y hueso.	112. Manuel Ugarte. Los estudiantes de París.
14. A. Lasso de la Vega. Rayos de luz	98. J. López Valdemoro (El Conde de las Navas). La niña Araceli.	77. X. de Montepin. Muerto de amor	113. Fray Luis de León. La perfecta casada.
15. F. Urrecha. Siguiendo al muerto	99. R. Soriano. Por esos mundos...	78. Conde León Tolstói. Venid á mi...	114. Jorge Manrique. Poesías.
16. A. Pérez Nleba. Los humildes.	100. L. Taboada. Perfiles cómicos.	79. A. Calderón. A punta de pluma.	115. El Abate Prévost. Manón Lescaut.
17. S. Rueda. El gusano de luz.	101. B. Pérez Galdós. La casa de Shakespeare.	80. Enrique Murger. Elena.	116. J. Givanel Mas. Prosa epistolar
18. S. Delgado. Lluvia menuda.	102. J. Ortega Munilla. Fina.	81. Luis Taboada. Siga la broma.	117. J. Givanel Mas. Devocionario poético.
19. O. Frontaura. Gente de Madrid.	103. F. Salazar. Algo de todo.	82. L. G. de Giner. La Samaritana.	118. Miguel A. Ródenas. De las majadas al Otero.
20. Miguel Melgosa. Un viaje á los infiernos.	104. Mariano de Gavla. Cuentos en guerrilla.	83. Cyrano de Bergerac. Viaje á la luna.	119. E. Marquina. Juglarías.
21. A. Sánchez Pérez. Botones de muestra.	105. Felipe Pérez y González. Peccata minuta.	84. E. Antonio Flores. ¡Huérfana!	120. Gabriel Miró. Los amigos, los amantes y la muerte.
22. J. M. Mathou. ¡Rataplan!	106. Francisco Alcántara. Córdoba.	85. Ivan Tourgueneff. Hamlet y Don Quijote.	121. S. Rusñol. Hojas de la vida.
23. T. Guerrero. Gritos del alma.	107. Joaquín Dicenta. Cosas mías.	86. A. Pestana (Gafel). Cuentos.	122. F. de Lamartine. Rafael.
24. Tomás Luceño. Romances y otros excesos.	108. López Silva. De rompe y rasga.	87. Angel Guerra. Al sol.	123. A. Karr. El perro de Sir John
25. L. Ruiz Contreras. Palabras y plumas.	109. López Silva. Instantáneas.	88. T. Dostolewsky. Alma infantil.	124. E. Zamacols. Rick.
26. R. Sepúlveda. Sol y Sombra.	110. Antonio Zozaya. Instantáneas.	89. E. de Amlols. Aire y Luz.	125. A. de Lamartine. Graziella.
27. J. López Silva. Migajas.	111. J. Zahonero. Cuentecillos al aire	90. L. Garofa de Giner. Valentina.	
28. F. Pi y Margall. Trabajos sueltos	112. L. Taboada. Colección de tipos.	91. E. de Amlols. Manchas de color.	
29. E. P. Bazán. Arco iris, cuentos.	113. Beaumarohale. El Barbero de Sevilla.	92. Voltaire. Zadig y Micromegas.	
30. E. Rodríguez Solís. La mujer, el hombre y el amor.	114. Angel R. Chaves. Cuentos de varias épocas.	93. M. Ugarte. Mujeres de París.	
31. M. Matoss (Corzuelo). ¡Aleluyas finas!		94. Obras menores de Cervantes.	
32. E. Pardo Bazán. Por la España pintoresca (viajes).		95. Obras menores de Cervantes.	
33. } A. Flores. Doce españoles de		96. J. Pérez Zúñiga. Chapuceras.	
34. } brocha gorda.		97. Voltaire. Cándido.	

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o Jé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, además 30 céntims per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

MARY PICKFORD I DOUGLAS FAIRBANKS A BARCELONA

Els reis de la pantalla, retratats pel rei dels totògrafs xinos, corresposal nostre a Pekin.